

JEDNA

*Laboratoř pokročilé genetiky
Walters, stát New York*

VÝBUCH SOPKY v rozevřených čelistech žraloka. Lydia Susiová se naklonila k monitoru a půlkou mozku identifikovala význam obrazu, PET-CT sken hrudníku devětadvacetiletého muže s malobuněčným karcinomem plic v pokročilém stadiu. Průřez, který dělil pacientův hrudní koš na horizontální plátky, ukazoval tumory v pravé plíci, která jí připadala zvětšená, a dvě nové masy na levé straně. Vzhledem k tomu, že šlo o pozitronovou emisní tomografii kombinovanou s počítačovou tomografií, byly novotvary dobře zviditelněné, ale zásluhou vysoce metabolicky aktivních abnormálních buněk také působily jako žhavé body.

Šlo o velice zřetelné a užitečné diagnostické vyobrazení respirační krajiny umírajícího muže, a přesto, když odhlédla od svého titulu Ph.D. z biologie – a také zapomněla, že už šest měsíců mívá před očima podobné obrázky –, měla co dělat, aby zůstala ve spojení s tím, co měla před sebou a co to znamenalo: že tradiční imunoterapie stejně jako chemoterapie nezabrala.

„Danieli...“, zašeptala, zatímco doktor po jejím boku načel další průřez a brebentil dál.

Místo aby jaksepatří zpracovala informace, její mozek nepřestával zacházet s přehlídkou snímků jako

s Rorschachovým testem uhýbavosti, myšlenky se odvracely od chmurných zpráv a lovily nahodilé obrázky z oválného rámce červeně zbarvených stínů a žlutooranžových mraků. Nebylo to čtvrté stadium amoku, reakce na rakovinu, ne, naprosto ne. Byla to videohra první generace, kde jste mohli vysadit primitivně rozpixelovaného vojáčka na cizí planetu a využívat balvany tumorů, abyste se za nimi ukrývali, zatímco se kolem valily hranaté nestvůry a snažily se vás sežrat. Ne, počkat, byla to mísa na psychedelickém švédském stole, na kterém se nenabízelo nic než maličké nové brambůrky z repertoáru Grateful Dead. Anebo co takhle obraz Jasona Pollocka z jeho málo známého onkologického období? Vzorovaný potah na pohovku? Mísa ovoce.

Vizuální extrapolace, u které se nakonec ustálila, představovala sopku, Krakatou její mysli, usazenou tam, kde páteř tvořila trojúhelníček na úpatí řezu hrudní dutinou, přízračný bod obratle jako by vypouštěl erupci zbarvenou tou křiklavou červení a ostrou žlutí a oranžovou barvou podzimního listí, celek tvořící obrys, který jí připomínal scénu z *Čelistí*, kde náčelník Brody přichází za Quintem, aby ho najal na výpravu za žralokem.

Všechny ty vybělené rozevřené žraločí čelisti rozvěšené kolem a jejich elegantní obrysy mají tvar hrudního koše.

Zaplaveme si s ženskýma s nohama do O.

„Prosím?“

Lydia pohlédla na lékaře v bílém plášti, který ji oslovil. Vzhledem k tomu, že na ni překvapeně zíral, očividně tu sprostěrníčku pronesla nahlas – a vida. Ani jeho nedokázala jaksepatří vnímat. Pokusila se rozpočmenout na jeho jméno, nepodařilo se to, a kdyby ho

měla od tohoto okamžiku za deset minut popsat, věděla, že by se jí to taky nepovedlo. Ale na druhé straně, vypadal anonymně, prořídle hnědé vlasy rozdělené po straně pěšinkou, nevýrazné krátkozraké oči za brýlemi bez obrouček, rysy obličeje spíš funkční než přitažlivé. V chirurgickém úboru, který mu volně visel na hubeném nesportovním těle, to působilo, jako by jeho IQ bylo tak vysoké, že se mozek zmocnil všech dostupných živin a kalorií ze zaživacího traktu dřív, než vůbec dostaly příležitost vyplnit jeho obrisy.

Jediné, co o něm věděla a co nikdy nezapomínala, bylo, že je geniální onkolog.

„Pardon,“ zamumlala. „Prosím, pokračujte.“

Ukázal špičkou propisky na obrazovku, její hrot působil na oblinách tumoru jako moucha, která se snaží rozhodnout, kde přistát. „Jak vidíte tady, primární ložisko se zvětšilo o...“

„Jo, jo, to už ví.“

Jeho slova přerušil dunivý hlas a Lydia si pomyslela: *díkybohu*.

Odvrátila se od monitoru a upřela oči na muže, který k nim přikráčel. Augustus St. Claire se nepodobal žádnému z ostatních vědců a kliniků. Měřil hodně přes metr osmdesát, nosil afro a oblečení tvořené výlučně tričky ze šedesátek, takže vypadal jako člen kapely Jimiho Hendrixe. Ve skutečnosti však stál v čele tohoto soukromě financovaného zařízení, které využívalo pokroky zdravotnictví, o nichž Správa potravin a léčiv neměla ani zdání.

Dnes měl na sobě Gus hodně opraný kousek s logem H. R. Pufnstuf s tyrkysově zeleným vzorem na hořčicově žlutém podkladu, nápis vyvedený škobrtavými rozteklými písmeny ze šedesátých let.

„Já to vyřídím,“ dodal. „Díky.“

Druhý doktor otevřel ústa, aby proti svému vykázání něco namítl. Nepochybně to byl ten typ, který v životě sklízel jen úspěchy v akademické a profesní oblasti a byl spíš zvyklý, že ho lidé zvou do diskuse, obzvlášť když jde o medicínské problémy života a smrti. Když ho ale Gus usadil pohledem, zaklapl tu černou propisku, zastrčil ji zpátky do náprsní kapsy bílého pláště a odporoučel se z místnosti.

Dveře ze skla a chromu se tiše zavřely a Lydia chvíli upírala zrak skrz řadu skleněných tabulí od podlahy až ke stropu, tvořících průčelí místnosti. Podzemní laboratoř za nimi byla tak rozlehlá, že ani nedohlédla na její konec, všechna pracoviště a přístroje v odstínech šedé a bílé, všichni lidé sklonění nad mikroskopy a přilévající tekutinu do zkumavek a vrašticí čela nad monitory laptopů, oblečení v zářivě modrých a bílých chirurgických úborech a doktorských pláštích.

„Kolik mu zbývá, Gusi?“

I když to věděla. Přesto jakési hloupé zoufalství z její strany proneslo otázku, zalovilo po nějaké, jakékoli naději, i když bylo předem jasné, že skončí s prázdnotou.

Nejspíš přece jen ty nové skeny vnímala.

Gus obešel dlouhý černý stůl s řadami kožených křesel. Na obou koncích místnosti se nalézaly projekční obrazovky a Lydia si představila, jak tady vedoucí zaměstnanci při poradách procházejí skeny. Nebudou překvapeni. Malobuněčná rakovina plic, obzvlášť v takhle pozdních stadiích, je absolutní svině.

„Nechceš něco k pití?“ zeptal se Gus.

Podél dlouhé stěny místnosti byla na příborníku srovnaná řada limonád, perlivých vod a ovocných džusů, všechno od nálepek na značkových lahvích a plechovkách přes křišťálové sklenice až po led v mra-

zicím dávkovači seřazené s obsesivně-kompulzivní precizností, četa nápojů nastoupená do služby ve válce proti dehydrataci.

„Tak dáš si něco?“

„Ne, díky,“ odpověděla.

Gus si posloužil colou v pokojové teplotě, otevřel plechovku a lil si ji do hrdla, jako by hasil požár v břiše.

Lydia počkala, až si udělá v polovině pauzu na nádech. „Chci vědět, kolik mu zbývá času. A už nechci slyšet žádné ty kecy, jak na-takové-otázky-neodpovídám a každý-pacient-je-jiný. To už máme dávno za sebou a ty to víš.“

Otočila se zpátky k průhledu do laboratoře. Všechny ty geniální mozky pracující čtyřadvacet hodin denně ve snaze vytvořit budoucnost, která se nedostaví dost rychle. Aspoň ne pro toho, na kom jí záleželo.

Gus k ní přistoupil a ona se obrnila, ale on se jen ohlédl na všechny ty nápoje, jako by jí zoufale toužil něco přinést.

Založila si paže na hrudi a bradou ukázala na laptop na stole. „Jen abys věděl, hodím ti tu věc na hlavu, jestli se mi pokusíš nabídnout pomerančový džus.“

„Vitamin C je důležitý pro dobrou imunitní reakci.“

„Takže do Daniela napumpujeme padesát litrů Tropicany. Co ty na to?“

Gus dopil colu a odložil plechovku s rázným klapnutím. „Řekl bych dva měsíce. Maximálně. Imunoterapii snášel jako frajer. Chemošku taky. Je mimořádně zdravý, až na tu rakovinu.“

Až na tu maličkost.

A „snášel“? Tenhle výraz by zrovna nepoužila k označení toho, jak muž, jehož milovala, musel přetrpět brutální vedlejší účinky všemožných léků.

„Nedá se zkusit ještě něco?“ Natáhla ruku. „Až na... no, vždyť víš, že Vita-12b nechce.“

„Už jsem ti říkal, že se s ním o jeho rozhodnutí nebudu hádat.“

„Jsi lepší než já,“ zabručela. A přesto, může to Danielovi zazlívát?

„Je to takhle.“ Gus zvedl plechovku a znovu ji přiložil k ústům, syčivý zvuk zazněl do ticha, jak se snažil najít v prázdnosti ještě jeden doušek. „Měl by mít možnost se rozhodnout, jestli chce, nebo nechce být pokusné morče...“

„*Nikdy* jsem neřekla, že rozhodnutí není na něm...“

„... ale když nám teď došly konvenční možnosti, třeba změní názor. Nebo taky ne.“

Pohroužená ve frustraci a smutku si Lydia strhla gumičku z vlasů. Pak shrnula do hrsti všechno, co právě osvobodila, a hned to zase svinula do volného uzlu.

Někdy člověk prostě musí něco dělat rukama. Aby je nespínal.

„Daniel ale musí přijít brzy, ne? Chci říct, dneska je mu celkem dobře...“

„Po pravdě, bude se teď nějakou dobu vzpamatovávat, když skončí imunoterapie. Jak jsem řekl, je pod tím vším zdravý chlap v rozkvětu sil a vždycky jsme zvládali jeho symptomy i komplikace. A můžeme znovu použít CyberKnife na jeho játra a vložit stent, kdyby bylo třeba. Metastázy v páteři a kyčli jsou, jaké jsou, ale o moc se nezhoršily. Samozřejmě, skutečný problém představují plíce. Bilaterální vývoj je špatný.“

No nekecejte, pane doktore.

Lydia odtáhla jedno z křesel a málem padla na sedadlo, podobné baseballové rukavici. Zírala na obrazovku laptopu a bylo jí do pláče, jako by už stála nad Danielovou rakví. Chtělo se jí plakat a zuřit, bušit pěstmi